

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa, Complectens Omnia Morum Præcepta, Et Principia Decisionis Omnium Conscientiæ Casuum, Suis Quæque Momentis Stabilita

Ad usum Parochorum, & Confessariorum

Continens Tractatus De Obligationibus Specialibus Certorum Statuum, De
Sacramentis In Genere, Et In Specie, Et De Censuris Et Irregularitatibus

Antoine, Paul-Gabriel

Ingolstadii, MDXXXIV.

VD18 90392167

Cap. III. De Ministro Sacramenti Pœnitentiæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41032

xima, peccata autem remota: unde absolutio
cadet super novam materiam proximam.

CAPUT III.

De Ministro Sacramenti
Pœnitentiæ.

ARTICULUS PRIMUS.

*De Potestate requisita in Ministro
Pœnitentiæ.*

Q. i. **A**N requiritur jurisdictio ad absolvendum?

Not. i. Jurisdictio generatim est potestas gubernandi, vel ferendi sententiam in subditos: hinc sumitur pro potestate ferendi sententiam Sacramentalem circa Pœnitentem Confessum. Duplex est ordinaria, & delegata. Ordinaria est ea, quæ alicui competit ratione officii habentis annexam curam animarum, qualem habet Papa in omnes fideles, Episcopi in suos Diœcesanos, Parochi in suos Parochianos, Superiores Religiosorum in suos subditos.

Delegata est ea, quæ committitur Sacerdoti ab eo, qui habet ordinariam. Et acquiritur per expressam, vel tacitam confessionem; nam delegatio est unus ex actibus Jurisdictionis

Tom. I. l.

Cc

ordi-

ordinaria. Ad consensum autem tacitum requiritur scientia ejus quod agitur: unde non est tacita concessio sine notitia Prælati.

Not. 2. Jurisdictio delegata non expirat per delegantis mortem, aut demissionem, si sine ulla temporis limitatione ab illo data fuit, nec revocata ab eo, vel illius successore aut superiore: nam delegatio est gratia facta Confessario, cui statim acquiritur: at gratia facta non expirat per mortem concedentis; nam gratia, seu beneficium Superioris debet esse mansurum. *Reg. Jur. 16. in 6.*

Not. 3. Qui habet potestatem delegatam non potest eam subdelegare, nisi hoc ei specialiter concessum sit: quo casu, non suo sed delegantis nomine censetur subdelegare: quia delegatus eam solam potestatem habet, quæ ei conceditur: at conceditur ei solum quoad suam personam potestas exercendi jurisdictionem, non item alteri committendi, nisi aliud exprimatur; nam hæc duæ facultates diversæ sunt & distinctæ.

Resp. Ad absolvendum, præter potestatem Sacerdotalem, requiritur jurisdictio. Constat ex Trid. sess. 14. c. 7. Quoniam igitur natura & ratio iudicii illud exposcit, ut sententia in subditos duntaxat feratur, persuasum semper in Ecclesia Dei fuit, & verissimum esse synodus hæc confirmat, nullius momenti absolutionem eam esse debere, quam Sacerdos in eum profert, in quem ordinariam, aut subdelegatam non habet jurisdictionem.

Ratio

Ratio est, quia absolutio est sententia iudicialia, ad cuius valorem requiritur iurisdictio in eo, qui iudicat, & subiectio in eo qui iudicatur.

Q. 2. An aliquando Ecclesia supplet defectum iurisditionis in Sacerdote?

Resp. Aff. Modo hæc duò simul adsint. 1. Titulus coloratus, hoc est, titulus habens speciem veri tituli, cum tamen reipsa nullus sit: qualis est collatio Beneficii Parochialis, sed invalida propter occultum aliquem defectum, v.g. propter occultam simoniam. 2. Error communis, ita ut communiter, ac publice quis existimetur verum habere titulum & iurisditionem: si enim ex errore unius aut alterius tantum putaretur Sacerdos habere iurisditionem, quam non habet, invalida esset absolutio: quia tunc non est sufficiens ratio, ob quam Ecclesia censeatur conferre iurisditionem; cum hoc non sit necessarium ob bonum commune, quod non exigit, ut Ecclesia prospiciat quibusvis casibus privata singularum ignorantia.

Ecclesia autem supplet illum occultum defectum, concedendo extraordinarie Sacerdoti iurisditionem transeunter pro singulis actibus; eò quòd bonum commune id exigit ad impedienda multa gravia damna, ac scandala, quæ ex invaliditate actuum orientur.

Argumento ex *L. Barbarius, ff. de Offic. Prætor.*

C c 2

Talis

Talis tamen Minister peccat graviter, quia usurpat jurisdictionem, quàm scit se antecedenter non habere, & hoc est ei graviter prohibitum.

Q. 3. An præter potestatem Ordinis & jurisdictionis requiritur approbatio in Confessario tam regulari quàm seculari non habente Beneficium, cui animarum cura sit annexa?

Resp. Aff. Nam ita statuit Trid. sess. 23. c. 15. Quamvis Presbyteri in sua Ordinatione à peccatis absolvendi potestatem accipiant: decernit tamen S. Synodus nullum etiam Regularem, posse Confessiones secularium, etiam Sacerdotum, audire nec ad id idoneum reputari, nisi aut Parochiale Beneficium, aut ab Episcopis per examen, si illis videbitur esse necessarium, aut aliàs idoneus judicetur, & approbationem, quæ gratis detur, obtineat: privilegiis & consuetudine quacumque etiam immemorabili, non obstantibus.

Circà quòd Decretum observanda sunt sequentia.

1. Approbatio est consensus & facultas Episcopi, ut Confessarii munus exercent is, quem ad id idoneum judicat. Sensus autem Decreti Trid. est, quod sine illâ approbatione nullus possit non solum licitè, sed etiam validè audire Confessiones, ut expressè declaravit S. Congregatio Cardinalium, & constat ex scopo Concilii, & sensu ac praxi Ecclesiæ. Porro Eccle-

Ecclesia id potuit statuere, quia cum jurisdictione ad valorem absolutionis necessaria tribuatur ab Ecclesiâ, potuit illa hanc conditionem apponere ut necessariam ad jurisdictionem accipiendam, & valide exercendam: ita ut sine approbatione Sacerdos non curatus sit incapax jurisdictionis recipiendæ vel exercendæ, adeoque absolvendi validè.

2. Hoc habet vim etiam in Gallia, ubi Trident. non fuit promulgatum: nam hæc propositio: *Conc. Trident. non obligat. Regulares in Gallia ad obtinendas approbationes ab Episcopis, ut secularium Confessiones audire possint, neque ex illius Concilii auctoritate privilegia regularium restringi possunt, cum id in Gallia receptum non sit, præterquam in decisionibus fidei,* ab Alex. VII. anno 1659. damnata fuit ut falsa, temeraria, scandalosa, in hæresim & Schisma inducens, S. Conc. Trid. & Sedi Apostolicæ injuriosa. Idem declaravit Clemens X. *Constit. Superna.*

3. Non sufficit approbatio petita, & injustè denegata: quia Trident. requirit ut obtineatur, & injusta recusatio approbationis non est approbatio. Nec iam amplius valent privilegia in contrarium allegata, cum Trident. & Summi Pontifices derogaverint privilegiis quibuscumque huic Decreto contrariis. Hinc Alex. VII. damnavit hanc propos. *Satisfacit præcepto Confessionis annuæ, qui confitetur Regulari Episcopo presentato, sed ab eo injustè reproba-*

to. Et istam: qui Beneficium Curatum habent; possunt sibi eligere Confessarium simplicem Sacerdotem non approbatum ab Ordinario.

4. Decretum Tridentini restringitur ad Confessiones sæcularium, etiam Sacerdotum, non religiosorum. Quare ad audiendas Confessiones Religiosorum non requiritur Episcopi approbatio; sed illi possunt confiteri iisdem, quibus antè Trident. per sua statuta, vel jus commune poterant; cum Trident. circa illos nihil innovet. Nunc tamen ad audiendas Confessiones Monialium, etiam Regularibus subjectarum, requiritur Episcopi Diocesani approbatio ex Constit. Greg. XV. Inscrutabili. & Constit. 7. Clement. X. Porro Religiosi unius Ordinis non possunt audire Confessiones Religiosorum alterius ordinis sine facultate Superiorum ipsius Pœnitentis; quia Papa concessione suâ generali jurisdictionis in omnes fideles non intendit derogare statutis religionum, ex quibus varii religiosi non possunt confiteri, nisi Confessariis à suis Superioribus designatis. Quare Religiosi à domo sua absentes intelligant ex Superioribus suis vel ex statutis religionis suæ, vel ex recepta consuetudine quibusnam confiteri possint. Quòd si circa hoc nec Superior, nec Religio aliquid statuerit, censetur permittere, ut confiteantur cuilibet Sacerdoti approbato, si non habeant socium sui Ordinis Sacerdotem.

5. Requiritur approbatio Episcopi loci, in quo audiuntur Confessiones; ita ut approbatus in una Diœcesi, non possit in alia audire Confessiones sine approbatione Episcopi Diœcesani. Constat ex Ecclesiæ praxi, quæ est optima legum interpret; ex numero plurali, quo citatur Trident. ut significet in diversis Diœcesibus diversas requiri Episcoporum approbationes; ex Clemente X. Constit. *Superna*, & ex Alex. VII. qui oppositum damnavit anno 1659. Enimverò approbatio est actus auctoritatis, & jurisdictionis: at actus auctoritatis, & jurisdictionis non excedit spheram auctoritatis, & jurisdictionis, nec proinde limites Diœcesis.

6. Hoc Decretum non spectat habentes Beneficium annexam habens curam animarum: nam censetur approbari hoc ipso quod tale Beneficium eis confertur. Sed Parochus resignato suo Beneficio iam neminem valide absolvere potest sine approbatione: quia iam non habet Parochiale Beneficium.

Q 4. *An sufficit Jurisdictio, vel approbatio sub ratibatione futura, vel presumpta, seu interpretativa, cum nempe judicatur concedenda, si peteretur?*

Resp. Neg. Quia ex Trid. ad valorem absolutionis requiritur iurisdictio, & approbatio actu, & absolutè existens & iam obtenta, ad quam requiritur consensus actualis signo

aliquo externo declaratus. Et verò iurisdictio & approbatio requiruntur ad substantiam ac valorem absolutionis: at nulla res existit, nisi actu existant omnia quæ ad eius substantiam pertinent. Neque hîc valet ista reg. jur. in 6. *Ratihabitionem retrotrahi, & mandato non est dubium comparari.* Nam hæc regula solum habet locum in actibus, quorum valor in futurum suspendi potest: at valor absolutionis præsentis suspendi nequit; valor enim Sacramentorum pendere nequit ab actione de futuro.

Q. 5. An sufficit iurisdictio & Approbatio probabilis tantum?

Resp. Non sufficit ad licitè absolvendum, sed requiritur certa. Quia extra casum necessitatis non licet administrare Sacramentum cum opinione tantum probabili eorum, quæ ad eius valorem requirantur: alioqui Sacramentum periculo nullitatis sine necessitate exponeretur, quod est grave sacrilegium. Imò neque sufficit ad validè absolvendum, si iurisdictio vel approbatio reipsâ non existat; nam tunc deest aliquid ad valorem absolutionis requisitum. Nec tunc Ecclesia supplet hunc defectum, sed solum dum Titulus est coloratus, & error communis.

Q. 6. An Confessor Regularis approbatus in unâ Diœcesi, potest absolvere in ea subditos alterius Diœcesis, pro qua non est approbatus?

Resp.

Resp. Potest, etiam à casibus ibi reservatis, sed non reservatis in Diœcesi in quâ est approbatus; nisi eos noverit in fraudem reservationis ad alienam Diœcesim migrasse. Ita declaravit, Clement X. constit. *Superna* his verbis. *Posse autem Regularem Confessorem in eâ Diœcesi in quâ est approbatus, confluentes ex alia Diœcesi à peccatis in ipsâ reservatis, non autem illa, ubi idem Confessor est approbatus, absolvere, nisi eosdem pœnitentes noverit in fraudem reservationis ad alienam Diœcesim, pro absolutione obtinenda, migrasse.* Idem dicunt de Sacerdote sæculari approbato ob tacitum Episcoporum consensum communi consuetudine confirmatum. Hinc mercatores, litigantes, milites, peregrinantes, &c. possunt absolvi à Confessariis loci ubi confitentur: nam hi jure communi, vel ex consuetudine tacite à Superioribus approbata, sunt veluti subditi Episcopi loci, in quo versantur, quantum ad Sacramenta, excepto Ordine. Quod si casus non sit reservatus in Diœcesi Pœnitentis, sed solum in Diœcesi Confessarii, hic non potest illum absolvere; nam per reservationem ei sublata est potestas absolvendi à tali peccato. Præterea Reus debet judicari, secundum leges & consuetudines loci, in quo judicatur. Idque totum constat etiam ex recepta consuetudine.

Q. 7. *An Parochus potest subditos audire, & absolvere in alia Diœcesi, in quâ non est approbatus?*

Cc 5,

Resp.

Resp. Ex communi sent. potest etiam licitè, modo id fiat absque scandalo: quia habet ordinariam in proprium subditum jurisdictionem, ab approbatione non pendentem: jurisdictione autem in foro pœnitentiæ, cum sit voluntaria, non contentiosa, nec requirat strepitum fori, exerceri potest extra proprium territorium.

Q. 8. *An Secularis vel Regularis approbatus generaliter in una Diœcesi potest valide absolvere in alia Diœcesi subditum Diœcesis, in qua est approbatus?*

Resp. Neg. Ita Clement X. constit. *Superna* ubi decernit: *Religiosos ab Episcopo ad Confessiones Sacularium in sua Diœcesi audiendas approbatos, non posse in alia Diœcesi eas absque Episcopi Diœcesani approbatione audire, quamvis pœnitentes subditi sint ejus Episcopi, à quo ipsi religiosi jam fuerant approbati.* Nam jurisdictione delegata pendet in sui exercitio ab approbatione Episcopi loci, in quo audiuntur Confessiones.

Q. 9. *An Parochus extra Parochiam suam potest valide absolvere subditos alterius Parochia, cum facultate proprii talium Parochi?*

Resp. Non potest sine licentia Episcopi expressâ, vel tacitâ; nam Parochus unius Parœciæ non fit Parochus subditorum alterius Parœciæ per delegationem proprii illorum Parochi; & Parochorum jurisdictione pendet ab Episco-

Episcopo, qui potest iis auferre potestatem delegandi eos, quos iudicat minus aptos audiendis quorumlibet Confessionibus. Licentia autem expressa est, cum scripto vel verbis conceditur: tacita verò, cum Episcopus non contradicit consuetudini, quam scit vigere circa auditionem ejusmodi Confessionum.

Q. 10. An generaliter approbatus ad audiendas Confessiones Sæcularium, censetur approbatus pro audiendis Confessionibus Monialium, sive Ordinario sive Regularibus subjectarum, si non fuerint nominatim exceptæ?

Resp. Neg. Nam ita fert usus, & ita declaravit Clemens X. constit. Superna his verbis. Et generaliter approbatus ab Episcopo ad audiendas personarum Sæcularium Confessiones, nequaquam censi approbatus ad audiendas Confessiones Monialium sibi subjectarum, sed egere quoad hoc speciali Episcopi approbatione: atque approbatus pro audiendis Confessionibus Monialium unius Monasterii, minimè audire posse Confessiones Monialium alterius Monasterii. Itidem Confessores extraordinarios semel deputatos atque approbatus ab Episcopo ad Monialium Confessiones pro una vice audiendas, haud posse expleta deputatione in vim approbationis hujusmodi illarum Confessiones audire, sed toties ab Episcopo esse approbandos, quoties casus deputationis contigerit.

Q. 11.

Q. 11. *An Regulares egent approbatione Ordinarii ad audiendas Confessiones suorum famulorum secularium?*

Resp. Clemens X. constit. cit. declaravit: *In Monasteriis ac etiam Collegiis, ubi juxta instituta regularia vivitur, posse tam Praelatos Regulares, quam Confessores Regularium eorumdem Monasteriorum seu Collegiorum, audire Confessiones illorum Secularium, qui inibi sunt de familia, & continui commensales; non autem illorum, qui tantum ipsis deserviunt.*

Q. 12. *An approbatio semel data, etiam sine limitatione temporis, validè revocari potest etiam sine justa causa?*

Resp. Aff. Nam nullo jure talis revocatio irritatur. Quòd si ad tempus limitatum data fuit approbatio, cessat statim per se exacto termino: nam approbatio durare nequit ultra tempus praescriptum ab eo, à cujus voluntate pendet: hinc novâ opus est.

Q. 13. *An Episcopus potest validè limitare approbationem, quoad tempus, locum & personas?*

Resp. Aff. Constat 1. Ex praxi quotidiana.
2. Oppositum damnavit, Alex. VII. an. 1659.
3. Quia habens approbationem etsi injustè restrictam ad tempus, locum, vel personas, revera caret approbatione pro alio tempore, loco, & pro aliis personis: unde non potest validè.

lidè absolvere in tali loco, tempore, & tales personas, pro quibus non est approbatus. At sine approbatione actu existente invalida est absolutio.

Q. 14. *An Sacerdos non approbatus potest absolvere à venialibus?*

Resp. Non potest saltem licitè ex decreto, Innocentii. XI. Edito an. 1679. *Non permittant (Episcopi) ut venialium Confessio fiat simplici Sacerdoti non approbato ab Episcopo, aut Ordinario. Si Confessarii etiam Regulares, aut quicumque alii secus egerint, sciant Deo Opt. Max. rationem reddituros esse neque, de futuram Episcoporum & Ordinariorum justam & rigorosam animadversionem in contrafacientes, etiam Regulares, etiam Societatis Jesu. Imò neque etiam validè posse videtur; quia Sacerdos vi ordinationis non habet jurisdictionem, neque subditos etiam solum venialium reos. Nemo autem potest absolvere à peccatis sine jurisdictione ordinaria, vel delegata ex Trid. sess. 14. c. 7. cum absolutio sit actus judicialis, qui non potest exerceri, nisi in subditos; & jurisdictio delegata validè exerceri nequit sine approbatione.*

ARTICULUS II.

De Casibus Reservatis.

Casuum seu peccatorum reservatio est subtractio potestatis absolvendi à certis peccatis,

catis, salvâ potestate absolvendi ab aliis. Ex Trid. sess. 14. c. 7. & can. 11. constat à Papa pro tota Ecclesia, & ab Episcopis pro sua Diocesi reservari posse peccata, à quibus alii non possint validè absolvere sine potestate ab illis delegata. Ratio est: quia ad validè absolvendum requiritur jurisdictio, quæ cum sit penes dispositionem Ecclesiæ, potest ab ea restringi, negari, & subtrahi.

Q. 1. Quænam requiruntur, ut peccatum censeatur reservatum?

Resp. Ex praxi Ecclesiæ tria requiruntur. 1. Ut sit mortale, nam venialia non reservantur, cum non sint materia necessaria Confessionis. 2. Ut sit externum; nam licet mere interna possint absolutè reservari, cum ad ea remittenda requiratur jurisdictio, quæ potest à Prælati Ecclesiæ restringi & denegari; tamen ipsâ sola externa communiter reservantur: quia hæc reservatio ordinariè sufficit ad bonum regimen animarum. Ut autem peccatum externum censeatur reservatum, non sufficit quod habeat mortalem malitiam ex actu interno: sed insuper requiritur ut ipsa actio externa habeat malitiæ gravitatem; nam reservatio præcipuè cadit in actum externum malum, ac proindè requirit actum externum mortalitèr malum ex objecto. Et sicut sola voluntas interna non reservatur; ita nec quando non procedit in actum externum habentem ex se gravem malitiam. Hinc si fur-

tunt

tum in loco sacro esset reservatum, & aliquis aliquid leve haud sufficiens ad mortale surripisset ex voluntate aliquid notabile surripendi si occurrisset, tale furtum etsi mortale, reservatum non esset. 3. Ut peccatum sit consummatum, nisi aliud in statuto exprimatur: quia reservatio, cum sit quid odiosum seu onerosum, est strictæ interpretationis. Hinc reservata fornicatione, vel homicidio, non reservatur voluntas interna fornicandi, etiam adhibito externo conatu, nisi fuerit copula carnalis; nec percussio gravis ex animo occidendi, nisi sequatur mors. Dixi, *nisi aliud exprimatur*, nam aliquando reservantur etiam actus non consummati: sic sola provocatio ad duellum, & ejusdem acceptatio expressè reservantur, etiam si non sequatur conflictus.

Sunt qui docent peccata impuberum non esse reservata, nisi exprimantur; quia in ipsis non reperitur necessitas Episcopalis correctionis: hoc tamen pendet ab Episcoporum arbitrio; quare eorum intentio ab ipsis exquirenda est: nam cum impuberes possint esse subjecti censuris, quidni & reservationi? Porro contrahitur reservatio etiam invincibiliter ignorata, nam non est proprie poena, nec contumaciam requirit, ut Censura.

Q. 2. *An peccata dubia censentur reservata?*

Resp. Neg. Plurimi in dubio facti: quia reservatio cum sit odiosa, debet restringi ad casus certos, non extendi ad dubios. Ideo quæ
reser-

reservatâ ebrietate, intelligi debet ebrietas certa, quæ sola est ebrietas simpliciter & absolute. Hinc qui admisit peccatum ex suo genere reservatum, sed dubitat an cum advertentiâ vel consensu sufficienti ad mortale, non incurrit in reservationem.

At in dubio juris, cum nempe dubitatur an peccatum mortale Pœnitentis sit reservatum, Confessor non potest ab eo absolvere, nisi Superior expresserit se nolle in tali dubio reservare: nam hoc ipso quod constat peccatum esse materiam reservationis, sed dubitatur an Superior illud reservarit, tunc dubium est de potestate ab eò absolvendi: non licet autem absolvere cum potestate dubia. Adde quod Clemens VIII. prohibuerit omnibus Confessoribus, etiam privilegiatis in Italiâ degentibus, *ne quis eorum, sub pretextu privilegiorum, ab ullo ex casibus clare vel dubie in Bulla in Cœna Domini legi solita contentis, vel aliâs quomodocumque Sedi Apostolicæ reservatis vel reservandis absolvat.*

Q. 3. *Quinam absolvere possunt à reservatis?*

Resp. I. Ipse reservans, vel ejus Successor, aut Superior in hoc foro erga eosdem subditos, & quivis alius, qui ab illis hanc facultatem obtinuit. Nam reservans reservando retinuit pro se jurisdictionem, & Successor habet eandem cum illo potestatem: Superior verò potest id omne quod potest inferior.

Resp.

Resp. II. Ex Trident. sess. 24. c. 6. Episcopi possunt suos subditos in foro conscientiae absolvere ab omnibus peccatis Papæ reservatis, occultis nec ad forum contentiosum deductis possunt etiam ab aliis, quando subditi propter legitimum impedimentum non possunt Papam adire, ex c. 6. de *Sent. excom.* ne videlicet ex dilatione absolutionis periculum immineat animarum.

Resp. III. Quilibet Sacerdos, etiam non approbatus, & excommunicatus saltem toleratus, potest quoslibet in articulo mortis absolvere à quibusvis peccatis & censuris, in defectum Sacerdotis approbati. Constat ex praxi Ecclesiae, & ex Rituali Romano, quod sic habet: *Si periculum mortis immineat, approbatusque desit Confessarius, quilibet Sacerdos potest à quibuscumque censuris & peccatis absolvere.* Nam tunc Ecclesia hanc potestatem omnibus Sacerdotibus, saltem toleratis censetur concedere, & reverà concedit, ne pereant animæ, defectu absolutionis validæ tunc præsertim adeò necessariæ.

Dixi, in defectum, &c. Nam si facile haberi possit Sacerdos approbatus, alter non poterit absolvere, ut docet S. Carolus in instruct. Confess. quia hæc potestas concessa est ob necessitatem moribundi, nec est periculum, dum facile absolvi potest à Sacerdote approbato, & habente jurisdictionem expeditam. Quare Rituale Romanum præter periculum

mortis ad hoc requirit defectum Sacerdotis approbati.

Porro omnes Sacerdotes approbati tunc æque possunt de omnibus mortalibus absolvere, & sic per se loquendo quoad valorem absolutionis nullus est inter illos ordo servandus; quia in articulo mortis nulla est reservatio, ut docet Trident. sess. 14. cap. 7. his verbis: *Piè admodum, ne hac ipsa occasione aliquis pereat, in Ecclesia Dei custoditum semper fuit, ut nulla sit reservatio in articulo mortis: atque ideo omnes Sacerdotes quoslibet Pœnitentes à quibusvis peccatis & censuris absolvere possunt.*

Circà hoc observanda sunt sequentia.

1. Multi docent posse tunc moribundum absolvi à Sacerdote excommunicato non tolerato, & hæretico in defectum alterius; quia Trid. dicit *omnes Sacerdotes posse.* Sed hæc negant alii cum Fagnano, qui in cap. *non est vobis* de Sponsal. testatur S. Congregat. Cardinalium Concilii Trident. interpretum, inter quos caput fuit Cardin. Moronus, qui paulò antè fuerat Legatus Apostolicus in Concilio, cujus proindè mentem probè norat, declarasse verba Concilii restringi ad Sacerdotes in unitate Ecclesiæ viventes, & habiles ac capaces jurisdictionis exercendæ, quales non sunt excommunicati non tolerati, & hæretici ac schismatici notorii. Et verò inquit in Ecclesià Dei non fuit semper custoditum, ut præcisi ab unitate Ecclesiæ possint absolvere in casu neces-

necessitatis; cum imò potius certum sit, ex communi sententia eorum, qui antè Conc. scripserunt, non potuisse. Toletus docet hæreticos & schismaticos, supple notorios, id non posse secundum communem, quia Ecclesia nòluit eis dare jurisdictionem ob periculum perversionis fidelium, sed putat alios posse.

3. Per articulum mortis hic intelligitur gràve ac morale mortis periculum: nam ista ex usu Ecclesiæ in hâc materiâ pro eodem usurpantur, ut constat, ex. C. eos qui de sent. excom. in 6. & Rituali Rom. quia pia mater Ecclesia non censetur velle quemquam exponi periculo probabili damnationis. Et in articulo stricto mortis quando jam vita desperata est, sæpè, imò ferè semper fieri nequit Confessio.

4. Absolutus à peccatis reservatis non tènètur postea, si convaluerit, adire Superiorem, vel ejus delegatum. Quia, cum in illo articulo nulla sit reservatio, quivis Sacerdos habet tunc potestatem à quibuslibet peccatis etiam alioqui reservatis absolvendi directè, & sine onere illa confitendi Superiori. Secùs de censuris.

Q 4. *An Regulares privilegiati habentes potestatem absolvendi à casibus Papæ reservatis, possunt ideo absolvere à casibus Episcopo reservatis, sine facultate Episcopi?*

Dd 2

Resp.

Resp. Neg. Ita expressè declaravit Clemens X. constit. *Superna* & Alexander VII. oppositum damnavit.

Q. 5. An Sacerdos approbatus carens potestate absolvendi à reservatis, potest aliquando directè absolvere à non reservatis, & indire. tte à reservatis?

Resp. Circà hoc duplex est sententia. Prima, quæ est communis, docet id posse in duobus casibus. 1. Si Pœnitens inculpate oblitus est aliquid reservatum, vel si bonâ fide illud confiteatur Sacerdoti non advertenti esse reservatum: quia alioqui si illud in perpetuum oblivisceretur, vel semper uteretur eodem Confessario, numquam accepturus esset absolutionem extra articulum mortis; & sic posset perire occasione reservationis, cum multi moriantur sine absolutione accepta in articulo mortis. Unde meritò censetur Ecclesia tunc dare potestatem absolvendi directè à non reservatis, & indirectè à reservatis, cum onere postea reservata confitendi Sacerdoti habenti potestatem in illa. Quam sententiam S. Carolus tenendam proponit in sua Diœcesi, in quâ proinde dat hanc potestatem. Volunt autem alios Episcopos censeri eandem potestatem concedere hoc ipso, quod non contradicunt sententiæ communi id afferenti, quam ignorare nequeunt. 2. Si Sacerdos habens reservata nequeat omittere celebrationem sacri sine gravi scandalo, nec ad-

fit Confessor habens potestatem in reservata: quia cum quilibet sibi peccati mortalis conscius teneatur Confessionem præmittere Communioni, credibile non est Ecclesiam sic instituisse reservationem, ut tunc à peccatis absolvi nequeat, directè quidem à non reservatis, & indirectè à reservatis, malleque eum cum incerta Contritione non Confessum celebrare, quam Confessionem Communioni præmittere. Tunc autem docent necessariam esse Confessionem peccatorum omnium etiam reservatorum: quia scilicet sine illâ status poenitentis nequit sufficienter innotescere Confessario, ut satisfactionem debitam imponat, & opportuna remedia suggerat. Item remanere obligationem peccata reservata iterum confitendi alteri Confessario habenti potestatem in illa.

Secunda sententia negat in ullo casu extra mortis periculum posse: quia peccata non reservata remitti nequeunt sine reservato: nam unum mortale sine alio remitti non potest. At in nullo casu extra mortis articulum peccatum reservatum potest per Confessarium carentem potestate in reservata remitti etiam indirectè. Quia 1. Trident. sess. 14. c. 7. ait Sacerdotes extra articulum mortis nihil posse in casibus reservatis. 2. Si Confessor carens potestate in reservata posset in aliquo casu extra articulum mortis indirectè ab illis absolvere, potest à fortiori in articulo mortis, & ita abs-

que ratione Tridentinum declarat nullam esse reservationem in articulo mortis, ne quis occasione illius pereat; manente enim reservatione etiam pro articulo mortis, poterit adhuc poenitens absolvi ab omnibus peccatis à quovis Sacerdote, directè quidem à non reservatis, & indirectè à reservatis, atque ita reservatio nulli poterit esse occasio pereundi. Unde ulterius satius erit reservationem manere, quam tolli pro articulo mortis; sic enim melius prospicitur vigori disciplinae sine periculo salutis animarum. Cum adest peccatum reservatum, tota causa ad Superiorem iudicem devolvitur: ergo nihil in ea potest inferior.

Jam verò fatentur Poenitentem, qui reservatum aliquod peccatum in perpetuum oblitus est, nunquam accepturum absolutionem peccatorum à Sacerdote carente potestate reservata; posse tamen in articulo mortis à quocumque absolvi; quia tunc cessat omnis reservatio. Non ideo tamen timendum esse ejus salutem: quia si bona fide faciat quod in se est cum auxilio gratiae, benignitas divina ei prospiciet, aut procurando ei Confessarium habentem potestatem in reservata, aut ei impertiendo gratiam Contritionis & charitatis perfectae. Dicunt autem Sacerdotem, qui in necessitate celebrandi nequit confiteri, nisi carenti potestate circa reservata, censeri non habere copiam Confessoris: ideoque teneri tunc elicere solum Contritionem perfectam, & posse

stea confiteri habenti potestatem absolvendi à reservatis.

Porro consentiunt omnes inferiorem non posse licite, sine necessitate cogente, absolvere à non reservatis, remittendo poenitentem ad Superiorem pro reservatis: quia integritas est de jure divino, & non debet prætermitti sine cogente necessitate.

Q 6. An si quis Confessus habenti potestatem circa reservata, omiserit ex oblivione inculpabili peccatum aliquod reservatum, hoc ipso sublata sit reservatio peccati illius, ita ut possit postea directe ab eo absolvi, per quemvis Confessarium approbatum?

Resp. Cum non sit certum tunc reservationem tolli, in praxi debet poenitens peccatum reservatum oblivione omissum confiteri habenti potestatem in reservata, ut ab eo directe seu secundum se absolvatur. Idque videtur exigere finis reservationis, qui est, ut conveniens medicina, & satisfactio à Superiore vel ejus delegato pro tali peccato imponatur. Excipe si tempore Jubilæi omnia præstitisset quæ ad illud consequendum præscribuntur: nam tunc Papa Jubilæi gratiâ tollit omnem reservationem respectu illorum qui volunt illud lucrari.

Q. 7. An si quis reservata cum aliis integrè Confessus habenti potestatem in illa, ab eo absolvatur licet invalide quoad remissionem peccatorum, ob suam indispositionem, tamen liberatur à reservatione, ita ut absolvi possit à quovis approbato?

Resp. Neg. Etiam si confiteatur Superiori Ordinario: quia Superior intra Sacramentum non intendit absolvere à reservatis, nisi per absolutionem Sacramentalem, quæ cum sit nulla, nihil efficit. Quòd si confiteatur habenti potestatem tantùm delegatam, adhuc certius est tunc non tolli reservationem: quia delegatus non potest reservationem tollere, nisi intra Sacramentum, ac proinde per solam absolutionem Sacramentalem validam: non enim potest illam tollere dando pœnitenti facultatem confitendi reservata Sacerdoti carenti potestate circa illa: quia hoc faciendo subdelegaret: at delegatus nequit subdelegare.

Q. 8. An Superior potest audire sola reservata, & absolvere ab illis pœnitentem, eum remittendo ad alium ut absolvatur à non reservatis?

Resp. Neg. Quia Confessio omnium mortalium, quæ Pœnitens potest hîc & nunc confiteri, est præcepta jure divino ad absolutionem, ex Trident. sess. 14. c. 5. Ergo non est in potestate Superioris ut dimidietur. Quòd si ei non vacat omnia audire, potest auditis solis
reser-

reservatis remittere pœnitentem ad inferio-
rem de omnibus ab eo absolvendum, & taxa-
re si velit pro iis pœnitentiam, & præscribere
remedia adhibenda: quo casu non absolvit
proprie, sed tollit reservationem. Valeret
tamen talis absolutio à solis reservatis, si pœ-
nitens sit rectè dispositus & in bona fide: quia
tunc adsunt materia & forma Sacramenti, &
aliunde defectus integritatis Confessionis non
est culpabilis ex parte pœnitentis, ut suppono:
Ergo tunc nihil deest ad veritatem & effectum
Sacramenti.

ARTICULUS III.

De Obligationibus Confessarii.

EJUS dotes comprehenduntur his versi-
bus.

*Sit probus, & fortis Confessor, sitque peritus,
discretus, patiens, mitis, pius, atque fidelis.*

De quibus consule libros de Officiis Con-
fessarii, & præsertim S. Carolum de instruct.
Confessarii, Loart. Fornarium, Garnar-
ium, &c.

Q. I. Quenam scientia requiritur in Confessario?

Not. Agitur hic de scientia requisita ex par-
te Confessarii ad licitam absolutionem. Ad
validam autem requiritur secundum omnes,
teste Suarez, ut sciat absolutionem proferre,

Dd 5

& co.

& cognoscere regulariter moralem actum, saltem sub communi ratione peccati mortalis aut venialis, secundum generalem eorum rationem ac distinctionem: quia sine tali scientia homo non potest humano modo exercere hoc iudicium. Sed addit Suarez ignorantiam horum rarissimam esse, & ferè impossibilem in eo qui ratione utitur, & in Ecclesia versatur, vultque Confessiones audire.

Resp. I. Generatim, cum triplex sit Confessoris munus, Judicis, Medici, & Doctoris animarum, tenetur sub mortali scire ea, quæ ad hæc munera rectè obeunda requiruntur: nam qui tenetur graviter ad finem, tenetur etiam graviter ad media necessaria: Confessor autem tenetur graviter munus suum utpotè gravissimum, & in quo agitur de offensâ Dei vindicandâ, de reconciliandis Deo peccatoribus, de justificatione ac salute hominum procuranda, de curandis animæ morbis, & vitis emendandis, rectè exequi. Ergo tenetur etiam sub gravi scientiam ad id necessariam habere. *Imprimis* (inquit Rituale Roman.) *meminerit Confessarius se Judicis, pariter & Medici personam sustinere, ac divinæ justitiæ simul & misericordiæ Ministrum à Deo constitutum esse, ut tanquam arbiter inter Deum & homines, honori divino, & animarum saluti consulat.*

Quare, juxta omnes, mortaliter peccat, qui sine debita scientia munus audiendi Confessiones, etiam ex sola charitate vel obedientiâ susci-

suscipit. Nam jure divino naturali quisque tenetur habere scientiam muneris; quod suscipit exercendum præsertim erga alios.

Deinde talis se exponit periculo evidenti malè fungendi tanto munere, cum injuria Sacramenti, & damno proximi ac detrimento animarum. *Si quis autem ignorat, ignorabitur.* I. Cor. 14. Neque enim obedientia, aut Episcopi approbatio etsi bona fide per examen facta, excusat; quia non dat scientiam ex naturâ rei debitam, nec supplet ejus defectum. Neque ignorantia eum excusare potest: quia nemo debet suscipere & exercere Officium, cujus nequit omnia munia rectè obire: aliàs se exponit periculo errandi, & malè obeundi cum damno aliorum. *Vae vobis duces cæci* Matth. 23. *Nulla ars doceri præsumitur, nisi intentâ prius meditatione discatur. Ab imperitis ergo Magisterium Pastorale suscipitur in magnâ temeritate: quoniam ars est artium regimen animarum* ait S. Greg. Pastor. cur. p. 1. c. 1.

Hinc etiam qui ignarum Confessarium scienter eligit, peccat mortaliter, cum coope- retur ejus peccato & malæ administrationi Sacramenti; ideòque ejus Confessio est invalida. *Cæcus si cæco ducatum præset, ambo in foveam cadunt,* Matth. 5.

Resp. II. Confessor, ut apud omnes & ex dictis constat, tenetur scire. I. Ea omnia, quæ ad valorem, substantiam, integritatem, & effectum hujus Sacramenti, ejusque licitam ad-

administrationem tam ex parte sui, quam ex parte poenitentis requiruntur. 2. Præcepta Dei & Ecclesiæ, obligationes communes & proprias statuum, varias peccatorum species, multiplicationem numericam, circumstantias quæ mutant speciem, vel notabiliter aggravant, & principia discernendi inter mortalia & venialia; imo quænam sunt peccata mortalia & venialia in singulis præceptis, saltem communi & ordinario modo. Item quinam sunt actus invalidi, & solum illiciti: oportet enim ut sciat cognoscere quidquid debet judicare: judiciaria enim potestas hoc postulat, ut quod debet judicare, discernat, c. 1. dist. 6. de poenit. Alioqui non posset esse debita iudicii æquitas. 3. Casus reservatos, Censuras & excommunicationes, quæ vigent, impedimenta Matrimonii, conditiones contractuum, causas restitutionis, radices & occasiones peccatorum, remedia peccatis vitandis & vitiis emendandis apta, & satisfactiones salutares ac convenientes. 4. Nulli Sacerdotum liceat Canones ignorare, ne quicquam facere, quod Patrum possit regulis obviare. ait Cælesti Papa c. nulli dist. 38. Non tamen tenetur tam perfectam istorum omnium notitiam habere, ut possit semper ex tempore & per seipsum omnes occurrentes dubitationes solvere; sed sufficit ut id possit in communiter accidentibus, & sciat communia, & de difficilius sciat saltem dubitare; intelligatque principia decisionum generalia, & legendo,

do, aut peritiores consulendo investigare possit quid facto opus sit. Neque etiam tenetur de singulis peccatis, quæ declarantur, positivè judicare esse mortalia vel non; hoc enim in multis difficile est, & controversum: sed sufficit ut singula audiat prout gesta sunt, & de illis judicet secundum principia communia certa, & remedium idoneum apponat, ne iterentur peccata, quæ dubitat esse mortalia. Uno verbo Confessor debet habere scientiam Theologiæ Moralis, saltem mediocrem & competentem.

Porro major scientia requiritur pro uno loco, quam pro alio, pro urbe mercatoriâ, aulicâ, &c. quàm pro pago; major pro audientibus viris, iudicibus, hominibus forensibus, aliisque habentibus casus magis implicatos, quàm pro feminis, pueris, &c. Hinc Confessarii, qui quoslibet pœnitentes audire sunt parati, majore quàm alii scientiâ pollere debent.

Ex dictis rectè colligit Filliucius peccare mortaliter non solum Confessarium qui prædicta scientia caret, sed etiam Superiorem qui ei tribuit facultatem Confessiones audiendi, atque etiam ipsum Pœnitentem qui scienter eligit Confessorem ignorantem respectu ipsius; cum consentiant & cooperentur peccato Confessarii: ideoque talem Pœnitentem, esse indispositum & temerè Confessiones iterare. Confessio tamen bonâ fide facta Sacerdoti ignaro, est valida: quia

quia ex parte Pœnitentis intervenit integrâ Confessio & debita dispositio, & ex parte Sacerdotis intervenit aliqua cognitio & perceptio illius, quæ licet non sit accurata, tamen sufficit, ut cognoscat illam esse sufficientem materiam hujus Sacramenti. Ita Suarez.

Q. 2. *An & quomodo tenetur Confessor Pœnitentem examinare?*

Resp. Tenetur examinare de specie, numero, circumstantiis peccatorum, eorumque causis, habitu & occasionibus proximis, quoties rationabiliter præsumit ista non sufficienter declarari, vel de hoc dubitat. Idem debet interrogare an sciat res fidei, Præcepta Dei & Ecclesiæ, & statûs sui obligationes, quoties dubitat an Pœnitens ista calleat; demum scrutari dispositiones, & conscientiam pœnitentis; *quasi medicus vulnus & judex causam*, ait S. Th. in 4. dist. 19. Prob. 1. Ex Conc. Lat. Gêner. c. *Omnis: sit Sacerdos discretus & cautus, diligenter inquirens peccatoris circumstantias & peccati.* 2. Ut Minister Sacramenti tenetur curare, ut integritas materiæ Sacramenti à Christo requisita ponatur, quantum moraliter potest; & ut Judex ac Medicus tenetur sibi comparare cognitionem necessariam ad ferendum rectum ac integrum judicium de peccatis & statu Pœnitentis, ad illum cum Deo reconciliandum, ad imponendam satisfactionem peccatis & ejus facultati congruentem, & ad præ-

scri-

scribenda remedia curationi ac emendationi poenitentis apta. Et verò Judex non potest licitè proferre sententiam, nisi priùs plenè cognoscat totum statum causæ, & personæ quam debet absolvere. Hæc autem inquisitio debet esse discreta & moderata, ne sit vana, curiosa, periculosa, reddatque Sacramentum nimis grave & odiosum, pro quo

Observ. 1. Non omnes eodem modo interrogandi sunt, sed modo cuique accommodato. Sic cæteris paribus magis examinandi sunt minùs periti, quàm periti ac timorati; item qui rarò confitentur, quàm qui frequentius.

2. Sæpè necesse est interrogare Pœnitentes de statu, officio, tempore ultimæ Confessionis, de omissione obligationum iis propriarum, de consuetudine, occasione, & causis ac motivis peccatorum, de impletione Pœnitentiæ injunctæ. Non sunt autem interrogandi, nisi de peccatis quæ potuerunt verisimiliter ab illis committi: idè priùs intelligat Confessor ætatem, sexum, conditionem, statum, munus Pœnitentis, & prudenter ac moderatè eum interroget de peccatis, quæ à personis talis ætatis, sexûs, conditionis, statûs, professionis admitti solent: de nomine non percontetur, nec inutilia quærat unquam, nec sibi narrari patiatur.

3. Debet curare ut Pœnitens in Confessione generali exprimat quamvis mortalia necdum
Con-

Confessus sit, nam aliàs nec posset discernere materiam necessariam ab alia, nec imponere, ut tenetur, Satisfactionem proportionatam ac debitam pro illis, pro quibus nondum imposita est; sed daret justò leviozem, falsò putans jam pro illis debitam injunctam fuisse.

4. Cautio magna adhiberi debet in inquisitione de peccatis luxuriæ, ne scandalizetur Pœnitens, & mala quæ ignorat, doceatur cum periculo ea deindè patrandi. Quare quærendum est generaliter num menti irrepsit turpis aliqua cogitatio, num opere vel voluntate aliquid contra castitatem admiserit, num circa aliquid conscientia ipsum exstimulet; si affirmet, ulterius interrogetur, à generalibus gradatim descendendo ad particularia: secus, si neget.

5. Confessor confitentem non objurget, nisi finitâ Confessione; neque interpellet, nisi opus fuerit aliquid melius intelligere. Ita Rituale Roman. addens: *Auditâ Confessione, perpendens peccatorum magnitudinem ac multitudinem, pro eorum gravitate ac Pœnitentis conditione, opportunas correptiones ac monitiones, prout opus esse viderit, paternâ charitate adhibebit, & ad dolorem & contritionem efficacibus verbis adducere conabitur, atque ad vitam emendandam, ac melius instituendam inducet, remediaque peccatorum tradet. Postremò salutarem & convenientem Satisfactionem, quantum spiritus & prudentia suggesserit, injungat, habita ratione*

ratione statûs, conditionis, sexûs, & ætatis, & item dispositionis Pœnitentium. Videatque ne pro peccatis gravibus levissimas Pœnitentias imponat, &c.

Quare Confessor debet habere in promptu varia motiva ex Scripturâ præsertim & Patribus deprompta ad excitandum in Pœnitentibus peccatorum dolorem ac odium, efficacis vitæ christianæ propositum, & amorem Dei, secundum varias Pœnitentium dispositiones, propositâ peccati foeditate, gravitate pœnarum æternarum, & præsertim Dei bonitate, magnitudine, ac amabilitate infinitâ, &c. & Pœnitentes ad perfectam Contritionem eliciendam verbis efficacibus adducat.

Sed an Pœnitens Confessario interroganti tenetur aperire pravam consuetudinem, malos habitus, cupiditates, tentationes, occasiones peccati, dispositiones, obligationes proprias, statum, conditionem, munus?

Resp. Aff. Ita commun. quia Confessor, cum sit Judex & Medicus, habet Jus cognoscendi, & inquirendi ea omnia, quorum notitia necessaria est ad rectè judicandum de peccatis, statu, morbis, necessitate, ac dispositione Pœnitentis, & ad præscribenda remedia ejus emendationi ac curationi apta: qualis est prædictorum & similium notitia. Ac proinde pœnitens tenerur ad ista sincerè & clarè respondere; nullum enim esset Jus in Con-

fessario interrogandi, si non esset in pœnitente obligatio ad interrogata respondendi. Et verò Confessor est iudex proferens sententiam non solum circa illa peccata quæ audit, sed etiam circa personam, quam dum Sacramentaliter absolvit, iudicat illam debere reconciliari cum Deo, & quantum ex se est, reconciliat: ad hoc autem oportet ut cognoscat plentotum statum conscientiæ Pœnitentis, ad videndum an sit aliquid quod obstet eiusmodi reconciliationi. Hinc Innoc. XI. damnavit hanc propos. *Non tenemur Confessario interroganti fateri peccati alicujus consuetudinem.*

Q. 3. *An Confessor tenetur admonere Pœnitentem de ejus erroribus, & eum docere?*

Resp. I. Si error seu ignorantia sit vincibilis & culpabilis, tenetur Confessor eum docere id quod culpabiliter ignorat: quia cum talis ignorantia perseverat, Pœnitens est indispositus; cum ipsa sit peccatum & causa peccati. Confessor autem ut Doctor tenetur erudire Pœnitentem, & ut Medicus tollere causam & occasionem peccandi, veritatem docendo. Idque etiam si tunc non speretur fructus; quia ea admonitio proderit, ut Pœnitens edoctus cognoscat malum statum, in quo est, & forte aliquando resipiscet, & exstimulabit conscientia. Item tenetur corrigere errorem, qui est Pœnitenti perniciosus, & causa peccandi, puta si putet esse illicitum, quod ei reipsa licitum est.

Resp.

Resp. II. Si error vel ignorantia sit inculpabilis ac invincibilis, docendus est Pœnitens.

1. Si ex eo sequatur aliquod grave malum vel scandalum publicum, etiamsi inde timeatur malum Pœnitentis; nam malum privatum permitti debet, ut vitetur publicum. 2. Si error vergat in damnum injustum proximi. Quòd si Pœnitens restituere, aut abstinere à contractu aut opere injusto nolit; non debet absolvi: qui est indispositus, cum nolit obligationem sibi notam exequi, vel nolit intelligere ut bene agat. 3. Si pœnitens dubitet de suo errore, vel interroget Confessarium; nam tunc taciturnitas esset tacita erroris approbatio, & confirmaret Pœnitentem in errore. 4. Si ex errore sequatur malum occultum inculpate ignoratum, ut si putat Matrimonium suum esse validum, & tale publicè habeatur, quod tamen invalidum est ob impedimentum occultum notum ipsi Confessario; modò monitio profutura videatur, nec ex ea scandalum timeatur: quia Confessor est Dei Minister, & Judex, Doctor, ac Medicus Pœnitentis: ergo tenetur curare ut leges serventur, instruere pœnitentem, & impedire peccatum etiam materiale, dum nullum majus malum timeatur: nam error per se quoddam malum est, & plerumque alia mala invehit. Si tamen probabile periculum sit, ne ex admonitione sequatur peccatum formale Pœnitentis, vel grave scandalum, & damnum innocenti;

E e 2

centibus, puta liberis; differenda est monitio, donec hoc periculum sit sublatum, & petenda dispensatio, ex c. 6. de consang. & affinit. ubi Innocent. III. consultus de Matrimonio invalido contracto. Respondet: *Dissimulare poteris, ut remaneat in copula sic contracta, cum ex separatione, sicut asseris, grave videas scandalum imminere.* Nam cum DEI offensio per ignorantiam invincibilem vitetur, illud materiale malum rectè permittitur ad impedienda graviora mala.

Q. 4. An Confessor potest se conformare sententiæ Pœnitentis minùs probabili, & minùs tutæ, contra propriam probabiliorem & tutiorem?

Resp. Neg. Quia Confessor in Tribunali Pœnitentiæ est Superior, Doctor, & Judex; Pœnitens verò inferior & reus: ac proinde Confessor debet judicare secundùm propriam sententiam prudentem, & conscientiam; non ad arbitrium rei, quem tunc docere debet. Præterea non licet sequi opinionem minùs probabilem & minùs tutam: quare Pœnitens volens eam in praxi sequi est indispositus. Potest tamen absolvi Pœnitens eruditus volens sequi opinionem suam, quam bonâ fide post diligentem veritatis inquisitionem putat esse multò probabiliorem, si Confessor sciat multis aliis talem videri, nec sit evidens esse minùs probabilem: quia Pœnitenti licet agere le-

re secundum conscientiam prudenter formatam: ideoque tunc censetur bene dispositus.

Q. 5. *An & quibus Confessor tenetur denegare, vel differre absolutionem?*

Resp. Tenetur denegare iis omnibus, quos cognoscit carere Contritione ac dispositione debita: alioqui grave sacrilegium admitteret; nam ex communi sent. faceret Sacramentum nullum, dando absolutionem invalidam & inutilem defectu materiæ debitæ. Et secundum Scotistas Sacramentum inutile, utpote destitutum effectu suo, ob defectum dispositionis necessariò requisitæ ad illum. Quare Rituale Roman. ait: *Videat diligenter Sacerdos, quando & quibus conferenda, vel neganda, vel differenda sit absolutio; ne absolvat eos, qui talis beneficii sunt incapaces: quales sunt, qui nulla dant signa doloris, qui odia & inimicitias deponere, aut aliena, si possunt, restituere, aut proximam peccandi occasionem deserere, aut alio modo peccata derelinquere, & vitam in melius emendare nolunt, aut qui publicum scandalum dederunt, nisi publicè satisfaciant, & scandalum tollant, &c.* Igitur secundum hoc principium certum & Doctrinam Patrum, Canonum, & S. Caroli in Instruct. Confessor. absolutio negari debet.

1. iis qui nolunt rem alienam restituere, debita solvere, vel honorem aut famam læsam, aut quodlibet aliud damnum illatum resarcire,

cum possunt, aut dare operam ut facultatem ista præstandi, si non habeant, comparent.

2. Qui non curant tollere habitum peccandi, ut si non adhibeant remedia necessaria à Confessario aliàs præscripta, vel aliunde cognita: nam carent proposito efficaci emendationis, quòd exigit destructionem causarum peccati: nulla autem propior est habitu.

3. Qui uti renuunt remediis, quæ à Confessario judicantur necessaria ad emendationem, vel impositas pœnas meritas, & eorum facultati accommodatas persolvere nolunt.

4. Qui retinent voluntatem duellum datâ occasione offerendi vel acceptandi, aut aliud peccatum mortale admittendi.

5. Qui inimicitias & odia deponere, injuriam acceptam condonare, vel reconciliari nolunt, offensorem sincerè propter Deum non amant, nec parati sunt pro illo orare, ei benevolentix signa communia exhibere, & in necessitate subvenire. *Falsa sit pœnitentia: si odium in corde gestetur, aut si offenso cuilibet non satisfaciatur, aut si offendentis offensus non indulgeatur.* ait Conc. Gener. Later. 2. can. 22.

6. Qui nolunt corrigere luxum & sumptus superfluos in cibo, potu, vestitu, ornatu, conviviiis, famulatu, &c. qui ad mortale pertinent; ut si propter illos contrahantur debita, quæ solvi nequeant, si stipendia famulorum aut operariorum, vel alia debita non solvan-

tur, si eleemosynæ debitæ omittantur, &c. vel si inde scandalum oriatur.

7. Qui occasionem proximam peccandi deserere nolunt: unde Innoc. XI. damnavit hanc propos. *potest aliquando absolvi, qui in proximâ occasione peccandi versatur, quam potest & non vult omittere; quin imò directè & ex proposito querit, aut ei se ingerit.* Hinc S. Carolus in Instruct. cit. monet non esse absolvendos eos qui vitam in otio agunt, vel malorum consortium aut cauponam frequentant, vel choreas (*vulgo Bals.*) adeunt, nisi habeant firmum propositum ab his deinceps abstinendi. Idem dic de Comœdiis amatoriiis, & aliis spectaculis periculosis.

8. Iis qui occasionem peccandi aliis præbent, nisi efficaciter desistere statuerint, quales sunt qui componunt, imprimunt, dant, vel vendunt libros amatorios, vel contra fidem, aut bonos mores; qui domum aleatoribus præbent, qui Comœdias periculosas exhibent; item fæminæ, quæ pectus nudum gestant, nec excusantur ob consuetudinem; nam (ut ait S. Antonin.) *Valde turpis & impudicus est talis usus; & ideò non servandus: non sequeris turbam ad faciendum malum.* Exod. 23. &c.

9. Qui nolunt abstinere ab usura, superstitionibus, artibus, commerciis aut contractibus illicitis, aut à quovis alio opere malo. Ratio horum omnium est: quia ejusmodi homi-

nes carent proposito efficaci servandi omnia mandata, & vitandi peccatum mortale, ejusque occasiones proximas; ideoque Contritione.

10. Qui ignorant res necessarias ad salutem necessitate medii, ut Myſteria SS. Trinitatis & Incarnationis, beatitudinem æternam justis perseverantibus rependendam, pœnas æternas peccatoribus paratas: nam sine horum fide explicita nemo adultus justificari potest. Hinc Innoc. XI. damnavit hanc propos. *Absolutionis capax est homo, quantumvis laborat ignorantia Myſteriorum Fidei; etiamſi per ignorantiam culpabilem nesciat Myſterium SS. Trinitatis, & Incarnationis Domini.* Hinc nequeunt validè absolvi, nisi priùs ista didicerint. Idem dic de Actu Contritionis, cum sit de necessitate Sacramenti.

Qui autem ignorant ea, quæ sunt solùm necessaria necessitate præcepti, ut aliqua alia fidei dogmata, vel mandata aliqua Dei aut Ecclesiæ, vel obligationes sui status ac conditionis proprias, debent hæc doceri ante absolutionem, si pauca horum ignorent, quæ brevi tempore discere queant: sin minùs, differenda est absolutio, donec ea omnia didicerint, si jam moniti neglexerunt discere; quia sunt in habitu negligentæ culpabilis, cum teneantur graviter ista scire, & tamdiu actu peccant, quamdiu ea non ediscunt, cum possunt. Nec Confessor potest prudenter credere eos hanc obli-

obligationem postea impleturos, eò quòd id promittant, cum jam fidem datam fefellerint. Quò si nondum fuerint moniti, poterunt, si nihil aliud impediatur, absolvi, præmissâ instructione de his saltem rebus quæ sunt de necessitate mediæ & Sacramenti, & impositâ obligatione alias quàm primum ediscendi. Ita S. Carol. in Instruct. Confessor. addens neque absolvi debere Patres & Matres-familias, qui liberos suos aut domesticos horum noti- tiâ imbuere per se vel per alios non curant; vel non invigilant, ut iidem Dei & Ecclesiæ præcepta observent, aut (quod pejus est) eorum observationem impediunt; vel retinent domesticos qui sunt aliis scandalo, nec se emendant. Si tamen spondeant ista se præst- ituros, & nondum de iis moniti fuerint, pote- runt absolvi: secus, si jam moniti omiserunt, donec emendationem operibus probaverint.

Resp. II. Extra articulum mortis, Confessor tenetur generatim differre absolutionem iis, quorum dubia ei apparet Contritio ac disposi- tio debita, & quos non potest prudenter judi- care habere debitum dolorem ac propositum efficacem ac universale non peccandi, donec ad- sint sufficientia conversionis veræ ac Contri- tionis debitæ signa: nam alioqui sine necessi- tate & temerè exponeret Sacramentum peri- culo nullitatis, & privationis effectûs, appli- cando formam materiæ dubiæ nec moraliter certæ, & subjecto dubiè disposito; & sic com- mitte-

Ee 5

mitte-

mitteret grave sacrilegium; nam vera Con-
 tritio excommuni, est materia proxima & per
 se essentialis Sacramenti, & ex Scotistis est sal-
 tem dispositio necessaria ad ejus effectum.
 Confessor (inquit Suarez disp. 32. sect. 2. tenetur
 justitiam & religionem in ejus administratione
 servare; quia & judicium & actionem sacram
 exercet. Cui muneris ut satisfaciat, unum ex pra-
 cipuis est, ut dispositionem conscientiae Pœnitentis
 sufficienter agnoscat. Est enim præcipuum hujus
 materia fundamentum, non posse Confessorem lici-
 tē pœnitentem absolvere, nisi ille sit bene dispositus
 ad absolutionem suscipiendam. Primo, quia non
 potest ipse absolvere, nisi quem Christus etiam ab-
 solvit; gerit enim vices Christi, & quæ ipse solvit
 in Terris, debent soluta manere & in Cœlis: aliàs
 clavis errabit, & Minister illā abutetur, & pecca-
 bit. Secundò, quia tenentur Ministri Sacramento-
 rum non dare illa indignis. Tertiò, quia est ju-
 dex, & tenetur justum judicium facere. Ex quo
 fit, priusquam absolvat, necesse esse, ut prudenter
 judicet Pœnitentem esse dispositum; quia aliàs se
 exponeret periculo errandi, & sine sufficienti co-
 gnitione operatur. Præterea Confessor debet
 esse dispensator fidelis ac prudens applicatio-
 nis meritorum Christi, & Sacramentum gra-
 tiæ collativum prudenter ac sanctè admini-
 strare. Ergo, citra necessitatem seu articulum
 mortis, non ei licet administrare hoc Sacra-
 mentum cum materia vel dispositione, quæ
 prudenter judicari nequeat vera, ac sufficiens
 ad

ad valorem & effectum Sacramenti. Contritio autem dubia, aut quæ non est probabilius vera quam falsa, non potest prudenter judicari vera ac sufficiens. Et quamvis pœnitenti credi debeat in iis, de quibus se accusat; cum Confessor nequeat ejus peccata nisi ex ipso cognoscere; non sufficit tamen testimonium Pœnitentis asserentis se esse contritum, dum aliunde adest ratio dubitandi de veritate ejus Contritionis, & debitæ dispositionis; nam ipse & seipsum & Confessarium decipere potest, ut notat S. Gregor. Pastor. curæ. I. p. c. 9. ibi: *Sæpè sibi de se mens ipsa mentitur, & fingit se de bono opere amare quod non amat, de mundi autem gloria non amare quod amat.* & in I. l. Reg. c. 6. ait: *In fructu, non in foliis aut ramis pœnitentia cognoscenda est. Quasi arbor bona, voluntas bona: Confessionis ergò verba, quid sunt aliud nisi folia?* Quare S. Carol. in Instruct. Confessor. quas Clerus Gallicanus præcepit, ut ab omnibus Sacerdotibus accuratè servarentur, ait: *Absolutio, donec emendatio perspiciatur, differri debet his, qui licet se peccatum dimissuros polliceantur, ab illo tamen non separandos Confessor probabiliter judicabit.*

Resp. III. Extra periculum mortis, juxta principia tradita, & Doctrinam S. Caroli in Instruct. Confessor. tenetur Confessor speciatim differre absolutionem, præsertim.

I. Implicatis consuetudine peccandi mortaliter, qui nondum efficaciter conati sunt eam emen-

emendare, licet emendationem promittant; donec vitiosum habitum sic vicerint, ut periculum proximum seu probabile peccandi sublatum sit. Tum quia vera conversio consuetudinarii est valde rara ac perdifficilis, nec brevi tempore fieri solet, ut constat ex Patribus & experientiâ: ergo prius operibus probari debet, ut possit prudenter credi. Tum quia prava consuetudo est occasio proxima peccandi, & eò peior quòd interna est. Tum quia dilatio absolutionis est medium moraliter necessarium ad pravi habitûs emendationem, cum experientia constet eum sine dilatione illa communiter non emendari: Confessor autem ut medicus spiritualis tenetur adhibere remedia ad pœnitentis emendationem apta & moraliter necessaria. Tum quia gratia Sacramentalis exponeretur morali periculo proxima destructionis, cum graviori damno pœnitentis; nam dum durat malus habitus, homo est in periculo proximo statim & sæpe peccandi, cum habitus ille propensionem maximam, & necessitatem moralem peccandi pariat. Confessor autem ut Minister Sacramenti, circa necessitatem non debet conferre gratiam, quam prudenter iudicat brevi amittendam, nisi eam differat, & ut Medicus debet curare ut sanitas, quam confert, non tam citò amittatur, sed sit moraliter saltem stabilis: imprudenter enim ageret medicus, qui statim daret remedium, quod prudenter iudicaret

caret allaturum sanitatem, brevi cum maiore damno amittendam si statim detur, cum moraliter stabilem afferre, & morbum curare possit, si differatur. *Quod facile sanatur, non multum cavetur: ex difficultate autem sanationis erit diligentior custodia receptæ sanitatis.* ait S. August. in Psal. 6. Hinc Innoc. XI. damnavit hanc propos. *Pœnitenti habenti consuetudinem peccandi contra legem Dei, naturæ, aut Ecclesiæ, etsi emendationis spes nullæ appareat, nec est neganda nec differenda absolutio, dummodo ore proferat se dolere, & proponere emendationem.*

2. Recidivis, seu iis qui post plures Confessiones pluries relapsi sunt in eadem peccata: tum quia qui pluries fidem datam fefellerunt, non possunt nisi ex operibus prudenter iudicari habere verum & efficax propositum: tum quia recidivorum pœnitentiæ semper à Patribus existimatæ sunt saltem valde suspectæ & dubiæ. Quare S. Isidor. in c. 11. de pœnit. dist. 3. ait: *Irrisor est, non pœnitens, qui adhuc agit quod pœnitet.* At (ut docet De Lugo disp. 14. sect. 10.) certum est, quando dilatio necessaria est ad explorandum firmum propositum pœnitentis, de quo non satis constat, debere differri absolutioem. Præterea recidivi sine absolutioem dilatione emendari non solent: ideoque dilatio est remedium ipsis moraliter necessarium. *Non esset tanta facilitas peccandi, si non esset tanta facilitas absolvendi,* ait Bellarm. ser. 8. de adventu. Rituale Tullense excipit eos, qui

qui relapsi sunt rarò, & solùm ex vi tentationis, vel occasionis urgentis non quæsita nec prævisæ.

3. Iis, qui aliena retinent, vel injuriam in fama, honore, vel aliis bonis intulêre, donec satisfecerint si possunt, quamvis promittant se statim satisfacturos, si jam semel admoniti id omiserunt. Ita S. Carolus in Instruct. Confessor. & Conc. Mediol. 1. Item iis, qui commercia illicita, vel artes prohibitas, aut occasionem peccandi voluntariam non dimisere donec deseruerint: & generatim iis qui obligationem aliquam gravem & urgentem non impleverunt ex negligentia, donec impleverint, si jam semel aut bis moniti fuerint, vel id promiserint: quia propositum quod nunc faciunt, non potest prudenter judicari magis efficax esse quàm prius factum. Et aliàs relinquerentur in probabili periculo peccandi ut antea, cujus probabilitatem facit fidei prius data violatio, & difficultas ista præstandi. Imò si res restituenda gravissimi sit momenti, non debet ordinariè absolvi pœnitens donec restituerit, si potest, quamvis antea monitus non fuerit: nam alioqui relinqueretur in gravi periculo non restituendi ob difficultatem talis restitutionis, & propensionem magnam differendi.

4. Qui inveteratas inimicitias exercent cum proximo, donec se ei reconciliaverint; vel etiam si inveteratæ non sint, contra fidem datam

tam nondum redierunt cum eo in gratiam, nec publica dederunt signa reconciliationis, ad tollendum publicæ inimicitæ scandalum; vel qui primi proximum offenderunt, & nolunt primi eum adire, & ei satisfacere, ut tenentur.

5. Qui publicum scandalum dederunt, donec illud sustulerint, ut docet Rituale Roman. quare is cuius peccata publica fuerunt, non est absolvendus antequam publicè appareat emendatus: alias absolutio esset scandalosa.

6. Adolescentibus qui vitam otiosam agunt, vel studia notabiliter negligere solent, donec emendati appareant. Idem dic de omnibus qui munus suum graviter negligere consueverunt.

7. Qui in examinanda conscientia graviter negligentes fuerint, donec meliùs examinarint, & se ad Contritionem meliùs excitarint. S. Carolus; nam talis negligentia indicat defectum debitæ Contritionis, ad quam obtinendam indigent tempore aliquo, precibus, & aliis mediis. Si tamen diligentiam bonâ fide adhibuerint, sed non sufficientem, charitas postulat ut Confessor interrogando hunc defectum suppleat, & Pœnitentem adjuvet ac disponat ad veram Contritionem, præsertim si sint rustici & rudes, qui imprimis adjuvandi sunt; nam de iis præsumitur, licet millies se examinent, non fore magis paratos, quàm si ab ipso Confessario, breviter examinentur.

8. Ver-

8. Versantibus in peccati occasione proxima ut infra-dicam.

Not. 1. Pœnitens non debet ordinariè remitti ultra 15. dies: nam æger non debet à Medico diu derelinqui, sed sæpiùs adjuvari; & aliàs periculum esset, ne Pœnitens animo cadat, ac desperet. Quòd si post tale tempus nondum sufficienter dispositus inveniatur, adhuc remittetur cum solatio, hortatione, & suggestione mediòrum magis efficacium, donec talis judicetur.

Not. 2. Consuetudinariis & recidivis præscribenda sunt remedia suæ emendationi apta; qualia sunt oratio quotidiana matutina ac serotina, & crebra opera misericordiæ, auditio Missæ, opera virtutum vitiis ac propensionibus pravis contrariarum, sui demissio ac diffidentia, fiducia in Deum, frequens Confessio apud eundem Confessarium pium & prudentem, meditatio motivorum vitandi peccatum, lectio piorum librorum, celeris repulsio prævæ cogitationis aut motionis; aliqua punitio quoties tale peccatum committitur, ut jejuni-um, largitio eleemosynæ, aliqua oratio, &c. Examen conscientiæ quotidianum, & præsertim particulare hoc modo. Mane eliciatur propositum vitandi tale peccatum, & Deo offeratur cum petitione gratiæ; quoties commissum fuerit illud peccatum, statim eliciatur Contritio cum aliqua punitio; & saltem serò examinetur conscientia de illo: quod

quod si fuerit commissum, eliciatur Contritio, fiatque aliqua satisfactio: sin minus, Deo gratia agantur.

Q. 6. Quomodo Confessor se gerere debet erga eos qui versantur in occasione proxima peccati?

Not. 1. Occasio peccati est id omne, quod ad peccatum alicit, sive ex natura sua, sive ex parte Poenitentis fragilis. Dividitur in proximam & remotam. Proxima est ea quæ affert morale seu probabile periculum peccandi: sive est ea in qua quis verisimiliter est peccaturus. Remota, quæ non affert tale periculum. Remotam non tenemur fugere, alioqui deberemus omnes de mundo exire, ex I. Cor. 5. Quoniam creature Dei in odium factæ sunt, & in tentationem animabus hominum, & in muscipulam pedibus insipientium. Sap. 14.

Not. 2. Occasio proxima peccati duplex est, nempe per se, & per accidens. Occasio proxima per se est ea, quæ per se sic est apta inducere homines in peccatum mortale, ut spectatâ communi hominum fragilitate ac corruptione multi in ea verisimiliter peccaturi sint; ut quia in ea multi sæpè peccant, cujusmodi sunt cum ea persona habitare, cum quâ soleas peccare, familiaritas inter adolescentes & puellas, aspectus minus pudici, &c. Occasio proxima per accidens, est quæ non habet vim inducendi communiter homines in

peccatum, sed tantum aliquos ratione specialis illorum fragilitatis & dispositionis, ita ut prudenter timeatur ne in ea peccent.

Not. 3. Utraque occasio proxima peccati subdividitur in voluntariam, & involuntariam. Voluntaria est ea, quæ deseri potest etiam sine gravissimo incommodo. Involuntaria seu necessaria, est ea quæ vel physicè vel moraliter deseri non potest. Et sic alia est involuntaria seu necessaria physicè, quæ nullo modo pendet à voluntate, ut deseratur; ut si quis in carcere aut triremi vincetus sit cum flagitioso: & alia involuntaria seu necessaria moraliter, quæ deseri nequit sine peccato, vel damno temporali gravissimo; ut militia respectu militis in ea frequenter peccantis, cui abeundi facultas recusat; non enim potest deserere militiam invito duce, cui ex justitia obstrictus est: vel munus seu officium, quod quidem sine peccato dimitti potest, sed non sine damno gravissimo, v. g. jacturâ sui statûs, vel bonorum, vel famæ.

Resp. I. Confessor non potest licitè nec validè absolvere Pœnitentem, qui non vult statim removere & fugere occasionem proximam etiam per accidens, si possit licitè & sine gravi suo damno. Ita omnes cum S. Carolo. quia talis caret proposito efficaci non amplius peccandi, & servandi mandata omnia: nam hoc propositum includit voluntatem destruendi & fugiendi causas ac pericula peccati.

Imò

Imò talis actu peccat mortaliter; nam secundum omnes quisque tenetur sub mortali removere & vitare occasionem proximam seu probabile periculum peccandi mortaliter cum potest. Quia 1. *Eccli. 3. qui amat periculum, in illo peribit.* Sed qui non removel, nec fugit probabile periculum peccandi cum potest, illud amat seu eligit. 2. Qui non removel nec fugit probabile periculum peccandi, cum potest moraliter, is vult saltem virtualiter, implicite & interpretative ipsum peccatum. 3. Præceptum prohibens peccatum, simul vetat velle id, quod proximè ac mortaliter conjunctum est cum peccato, & id ex quo verisimiliter judicatur secuturum peccatum; nam præceptum debet esse efficax per se. Ergo qui non vitat, cum potest, probabile periculum peccati, peccat contra præceptum prohibens illud peccatum. Quare ut ait *De Lugo*, in moralibus se exponere periculo peccandi, & peccare sunt idem. 4. Dei amicitiam, & animæ salutem contemnit, qui ejus perdendæ periculum probabile non vitat, cum potest, sed voluntariè subit. 5. Innoc. XI. damnavit has propos. 62. *Proxima occasio peccati non est fugienda, quando causa aliqua utilis aut honesta non fugiendi occurrit.* 63. *Licitum est querere directe causam proximam peccandi pro bono spirituali vel temporali nostro, vel proximi.* & Alex. VII. damnavit istam: *Non est obligandus concubinari ad ejiciendam concubinam, si hæc nimis utilis esset ad delectamentum concubinari, vulgo*

regalo, dum deficiente illa nimis agrè ageret vitam, & aliæ epulæ tædio magno concubinarium afficerent; & alia famula nimis difficile inveniretur. 6. Ex S. Greg. Hom. 24. in Evang. Quæ ad peccatum implicant, ad hæc necesse est, ut post conversionem animus non recurrat.

Porrò ut quis teneatur vitare occasionem peccandi, non necesse est ut in ea frequenter peccaverit; sed sufficit ut verisimiliter in ea sit peccaturus; nam peccat qui se probabili seu verisimili periculo peccandi exponit. Unde S. Carolus. in Instruct. Confessor occasiones vitandas, dicit: *Esse ea facta, quæ etiam si per se licent, tamen probabiliter timetur, ne is, qui confitetur, in eadem ipsa quæ olim admisit, peccata relapsurus sit, si in iis remaneat.* Et Tolet. l. 3. c. 18. ait: *probabiles occasiones peccandi sunt omnino extirpanda.* Enimverò ut effectus malus censeatur indirectè & interpretativè voluntarius in causa, necesse non est ut ex ea frequenter sequatur; sed satis est, quòd cognoscatur vel cognosci possit & debeat secuturus verisimiliter, ut constat ex c. ult. de injur. ubi Greg. IX. docet imputari damnum ei, qui fecit aliquid, ex quo probabiliter illud sequi posse scire potuit ac debuit: *nec ignorantia, inquit, te excusat, si scire debuisti ex facto tuo injuriam verisimiliter posse contingere, vel jacturam.*

Resp. II. Si Pœnitens promittit se quam primùm relicturum talem occasionem, ei differri debet absolutio extra periculum mortis, donec

donec eam deseruerit, si jam monitus non dimiserit, vel si diu in ea permanserit & peccauerit, vel si occasio illa urgens sit, & multum ad peccatum alliciat, nisi Confessor prudenter iudicet se posse fidem adhibere Pœnitenti; nam Pœnitentis infirmitas & instabilitas adjuvanda est absolutionis dilatione, quâ sæpè Pœnitentes magis moventur, quàm aliis motivis; & aliàs relinqueretur in periculo eam non deserendi. Ita S. Carolus in Instruct. Confessor. ibi: *Pœnitentem in aliqua ex his occasionibus, aut similibus, si urgens sit illa occasio, ut qui concubinam, v. g. aleret, non debet sine dubio Confessor absolvere, nisi hanc occasionem antea sustulerit. Pro aliis verò occasionibus, quales sunt aleæ vocatio, aspectus minis pudici, colloquia, &c. non absolvatur, nisi eas dimittere Pœnitens polliceatur. Quòd si jam aliàs id pollicitus sit, nec emendatus fuerit, absolutio tamdiu differatur, donec emendationem agnoverit. Deinde sic monet Confessarium: Oportet eum severiorem esse rigidiorumque circa eas actiones & exercitia, quæ reipsâ in utilia sunt, dant tamen propensionem ad malum, & sæpè ac facillè pertrahunt ad diversa peccata. Hujusmodi sunt choreis interesse, cum blasphemis versari sæpiùs aut rixæ deditis, popinas frequentare, indulgere otio, & id genus alia, quæ consuetudinem afferunt peccandi mortaliter: nam absolutionem non debet impertiri, quin his omnibus renuntiet Pœnitens, spondeatque ab iis abstinere diligenter. Si tamen Confessor pruden-*

ter iudicet se posse fidem adhibere Pœnitenti promittenti eorum fugam, semel iterumque poterit absolutionem indulgere, eâ tamen semper lege, ut si in iis diutius immoretur, eam postea differat, donec certis & evidentibus indiciis constet, illum ab his occasionibus esse segregatum.

Resp. III. Si Pœnitens versetur in occasione proxima, quam non potest omninò, aut saltem sine peccato dimittere, quamvis appareat contritus, ei ordinariè differenda est absolutio, donec sublatum sit periculum proximum seu probabile in ea peccandi, atque ita occasio ex proxima facta sit remota. Nam sine absolutionis dilatione Pœnitentes in tali occasione à relapsu efficaciter averti non solent; & alias exponerentur periculo amittendi brevi gratiam Sacramentalem. Interea autem præscribenda sunt media contra relapsum idonea, quæ tollant proximitatem occasionis seu periculi peccandi, vel detrahendo objecto vim proximam aliciendi ad peccatum, vel apponendo impedimentum causalitati ejus. Ut si famulus, v. g. qui non potest ab herô facultatem abeundi obtinere, peccaret sæpe cum ancilla; debet ei præscribi, ut quantum fieri potest nunquam solus cum illa versetur, colloquatur, nec in eam oculos figat, nulla ei amicitia signa det, ut se bonis cogitationibus armet, oret, &c.

Resp. IV. Si Pœnitens versetur in occasione proxima etiam per accidens, quæ deseri-

ne:

nequeat sine gravissimo damno temporali; ei ordinariè differenda est absolutio, præscriptis mediis contra relapsum aptis, donec emendatus appareat, & occasio illa desierit esse respectu illius periculum proximum peccandi, si remediis adhibitis putetur non peccaturus. Priùs itaque tentanda est emendatio absolutionis dilatione, quâ Pœnitentes efficaciter moveri solent ad præscripta remedia diligenter adhibenda. Ita S. Carol. in instruct. Confess. addens: *Si verò absolutionem differre non possit, quin Pœnitentem exponat gravi infamie periculo; tum si contritum certis quibusdam notis videat, aut ita mente affectum, ut ad omnia remedia paratus sit, quæ ad illius emendationem necessaria judicaverit prudens Sacerdos; tunc aptiora præscribet & utiliora; puta ut solus cum sola nunquam conveniat, imponet & preces, & corporis macerationem aliquam, & imprimis frequentem Confessionis usum, similiaque exercitia, quæ si in se recipiat, tunc debet eum Confessarius absolvere.*

Quod si mediis ad emendationem adhibitis, adhuc peccet ut antea, tunc per negationem absolutionis cogendus erit Pœnitens ad deferendam illam occasionem cum quanto-cumque damno temporali. Ita S. Carol. ibid. Nam tunc ipse Pœnitens tenetur sub mortali eam dimittere, etiam cum bonorum, famæ, & statûs jactura, juxta illud Christi præceptum tunc urgens: *Si oculus tuus dexter scandalizat*

lizat te, erue eum, & projice abs te; expedit enim tibi, ut pereat unum membrorum tuorum, quam totum corpus tuum mittatur in gehennam: & si dextera manu tua scandalizat te, abscide eam, & projice abs te, &c. Id est, res charissimæ & utilissimæ dimittendæ sunt ad vitandam occasionem proximam peccati. Et verò peccatorem tam fragilem, & remedia adversus lapsum præscripta sapientis frustra expertum, velle adhuc permanere in tali occasione, est moraliter illum velle peccare; qui enim vult aliquid cum peccato moraliter conjunctum, etsi solum respectivè ad se ipsum, censetur velle ipsum peccatum. Unde Conc. gener. Later. 2. can. 22. ait: *Falsa etiam sit Pœnitentia, cum Pœnitens ab officio vel curiali, vel negotiali non recedit, quod sine peccato agi nullâ ratione prevaleat.* Igitur tunc dimitti debet officium, munus, ars, mercatura, &c. si perseveret esse occasio peccandi.

Q. 7. *An Confessor tenetur absolvere eum, quem prudenter judicat esse contritum, & recte dispositum?*

Resp. Tenetur, nisi aliundè sit justa causa differendi absolutionem. Nam nisi adsit aliunde talis causa, Pœnitens verè contritus & integrè Confessus habet jus ad absolutionem. Idque exigit ratio judicii justii reconciliativi, & æquitas, ac pactum implicitum inter Confessorem & Pœnitentem; debet enim judex
auditâ

auditâ causâ judicare, & absolvere Reum absolutione dignum, nisi adsit justa causa differendi deinde sine justa causa exponeretur Pœnitens periculo remanendi in statu peccati mortalis, cum incertum sit an elicuerit perfectam contritionem: & sic subiret periculum jacturæ operum meritoriorum.

Dixi, *nisi sit aliunde justa causa, &c.* Nam si Confessor ex speciali Pœnitentis infirmitate, & circumstantiis occasionum quas vitare nequit, vel aliundè prudenter timeat, ne brevi relabatur, vel ne non satisfaciat alicui obligationi urgenti, nisi dilatione absolutionis efficacius à relapsu avertatur, exciteturque ad citius satisfaciendum suis obligationibus, potest & debet differre absolutionem. Quippe Confessor ut Minister Sacramenti debet non solum validè illud administrare, sed etiam providere ut gratia per illud collata conserveatur, nec statim amittatur; & ut Medicus tenetur adhibere media ad sanitatem stabilem procurandam ac conservandam apta. Nec Pœnitens est tunc rationabiliter invitus, cum id cedat in ejus bonum, & absolutio ei statim non expediat. Ita *De Lugo disp. 14. sect. 10.* ubi docet veram & communem sententiam esse, quòd possit esse causa rationabilis aliquando differendi absolutionem absque consensu Pœnitentis, licèt ipse aliunde credatur probabiliter esse nunc dispositus; nam *licet, inquit, Pœnitens legitime dispositus, Confessione*
factâ,

factâ, habeat jus ad absolutionem: non tamen habet jus ad hoc, ut statim proferatur sententia; potest enim iudex arbitrari quomodo & quando debeat utilius proferri sententia... Ergo quando merito timet Pœnitentem nunc absolutum facile relapsurum statim in eadem crimina, nisi ipsa difficultate & dilatione absolutionis melius agnoscat gravitatem peccati & necessitatem emendationis; poterit differre absolutionem, ut Pœnitens admonitus non maneat in tanto periculo reincidentie, quantum alias subiret... Ratio à priori est, quia Confessarius est non solum iudex, sed etiam medicus. Unde sicut in Pœnitentia imponenda ita exercet officium iudicis pœnitentis, ut debeat simul exercere officium medici curantis: atque adeò procurare, quòd impositio Pœnitentiæ sit in utilitatem & medicinam Pœnitentis, quo reddatur magis cautus, & fortis contra tentationes: sicut in proferenda absolutione, licet principaliter exercet munus iudicis absolventis Pœnitentem dispositum, debet tamen simul procurare ut medicus in ipsa absolutione curationem Pœnitentis, eo videlicet modo ad solvendo, qui magis cedat in utilitatem & remedium aegroti: ad utrumque enim habet jus Confessarius, nec potest prohiberi à Pœnitente, ne in ipsa absolutione utrumque exercat. Et addit sententiæ huic communi ad stipulari experientiam multorum Pœnitentium, qui hoc remedio brevi tempore solent curari.

Non tamen diu differri debet absolutio contrito; nam hoc esset contra finem Sacramenti.

menti, quippe quod institutum est non solum ad remissionem peccatorum commissorum, sed etiam ad futurorum vitiationem per gratias actuales, quæ intuitu Sacramenti suscepti dantur in hunc finem.

Q. 8. Quomodo Confessor debet se gerere erga moribundos?

Resp. I. Si Moribundus usu rationis & sensuum præditus sit, debet Sacerdos curare, ut integrè, quantum potest moraliter, confiteatur, & verè conteratur; ut eliciat actus fidei, spei & charitatis perfectæ, qui tunc obligant, ut satisfaciat suis omnibus obligationibus, præsertim justitiæ & charitatis erga proximum, &c. & ad hæc omnia excitare atque adjuvare. Item debet dare illi Pœnitentiam, quam tunc implere facilè possit, ut actus patientiæ, & indicere aliam peccatis proportionatam, quam implere teneatur si convaluerit, ut docet Rituale Roman.

Resp. II. Quivis moribundus, qui absente Sacerdote absolutionem petiit, vel signa doloris, aut voluntatis confitendi dedit, & postea adveniente Sacerdote omni sensuum usu destituitur, debet absolvi. Constat 1. Ex praxi Ecclesiæ. 2. Ex Concilio Carthag. 4. can. 76. & Araus. 1. can. 12. & ex Rituali Romano auctoritate Pauli V. edito, & ab eo toti Ecclesiæ proposito tanquam continente. *Sinceros Ecclesiæ Catholice ritus, quod sic habet: si inter*

CON-

confitendum, vel etiam antequam incipiat confiteri, vox & loquela egrum deficiat, nutibus & signis conetur Sacerdos, quoad ejus fieri poterit, peccata Pœnitentis cognoscere, quibus utcumque vel in genere, vel in specie cognitis; vel etiam si confitendi desiderium sive per se sive per alios ostenderit, absolvendus est. 3. Quia voluntas confitendi exterius significata, est Confessio seu accùlatio sui generica & sensibilis, quæ in extrema necessitate sufficit. Nam qui significat se velle confiteri, vel petit Confessarium, hoc ipso exterius confitetur se esse peccatorem, & velle absolvi, ideóque etiam præsumitur esse contritus. Signum autem doloris, quod in periculo mortis editur, censeri debet ad Sacramentalem absolutionem directum, cum in tali statu fideles optimum animæ suæ remedium exoptare soleant; ideóque etiam voluntatem confitendi implicite significat.

Sed pro praxi Sacerdos à tali moribundo conetur elicere aliquod peccatum in specie, & signum doloris. Quòd si id fieri nequit, curet ut in moribundi præsentia aliquis testetur eum dedisse signa doloris vel desiderii confitendi. Quòd si neque hoc fieri possit, tenetur illum absolvere, si ab aliquo ante adventum suum audierit eum dedisse signum doloris, aut petiisse Confessorem; nam dum non agitur de damno tertii, creditur uni testi. Nec obstant Concilia & Rituale Roman. utentia numero plurali, quia intelligi debent in sensu distribu-

tivo,

tivo, non colectivo: sic cum dicunt animam defuncti posse juvari aliorum fidelium suffragiis, sensus est distributivus, quòd singulorum suffragiis possit juvari.

Idem dic si testis hoc tantum scierit ex relatione alterius; nam notitia mediata notitia est, & sufficit ad alios effectus, in quibus major certitudo requiritur, v. g. in Baptismo. Item quamvis signa illa moribundi dubia sint, ut si visus sit tundere pectus, oculos ad cœlum tollere, aliquam imaginem devotè respicere, absolvendus est; nam ista censeari debent relata ad absolutionem Sacramentalem, cum quilibet in articulo mortis censeatur optimum animæ suæ remedium optare. Deinde in extrema necessitate proximi tenemur ei subvenire meliori modo quo fieri potest; & cum Sacramentum sit ad salutem hominum institutum, satius est illud exponere periculo nullitatis, quam hominem periculo æternæ damnationis; nec hoc est contra ejus reverentiam, sed secundum ejus finem, si prout potest, confertur in extremo periculo salutis.

Resp. III. Magna controversia est, an absolvi possit moribundus omni sensuum & rationis usu destitutus, qui nulla signa externa doloris, vel desiderii confitendi dedit coram aliquo. Plurimi docent eum non posse validè absolvi, nec proinde etiam licitè, quamvis constet ipsum christianè vixisse. Quia I. S. Leo. Concilia Carthag. & Araus. cit. & Rituale Roman.
dum

dum statuunt moribundum absolvendum esse, expresse addunt hanc conditionem, si aliqua signa Pœnitentiæ dederit: ergo eo ipso significant non esse absolvendum deficiente tali signo. 2. Nullum est Sacramentum Pœnitentiæ sine Confessione Sacramentali, cum hæc Confessio sit ejus pars essentialis. At in hac hypothese nulla est Confessio Sacramentalis: Ergo. *Probant. min.* Confessio Sacramentalis est sensibilis accusatio peccati admitti, ordinata ad absolutionem Sacerdotis; nam hoc Sacramentum est iudicium sensibile, quod proinde includere debet accusationem externam ac sensibilem, quæ reddat sensibilem dolorem internum; & materia Sacramenti debet esse sensibilis, cum Sacramentum sit quoddam totum sensibile. At in hac hypothese deest accusatio sensibilis & ordinata ad absolutionem: neque enim vita prius christianè transacta, est moribundo hîc & nunc accusatio sui ad absolutionem ordinata post peccatum commissum. Requiritur autem ex parte pœnitentis post peccatum commissum aliqua voluntas sensibiliber manifestata, quâ se accuset, vel certè imploret officium Judicis: alioqui proferretur sententia sine ullo processu. Dico *post peccatum*, nam ridiculum esset, quòd quis hodie se vellet accusare de peccato cras committendo, ut cras ab eo absolvatur vi hujus accusationis.

Alii verò non pauci, & tota Facultas Lovanien-

nienſis teſte Håvermanno, contendunt talem moribundum abſolvi poſſe, idcòque debere ſub conditione, modo chriſtianè vixerit, vel poſt peccatum Pœnitentiæ agenda tempus habuerit: ſi enim in ipſo actu criminis, v. g. in ebrietate vel duello ſenſuum uſu privetur, facilè concedunt non eſſe abſolvendum, cum conſtet eſſe indiſpoſitum. Probant 1. ex S. Aug. l. 1. de adulter. conjug. c. 28. ubi ait; *Ego non ſolùm alios Catechumenos, verùm etiam ipſos, qui viventium conjugiiſ copulati retinent adulterina conſortia, cum ſalvos corpore in his permanentes non admittamus ad Baptiſmum; tamen ſi deſperati, & intra ſe Pœnitentes jacuerint, nec pro ſe reſpondere potuerint, Baptizandos puto, ut etiam hoc peccatum cum cæteris lavacro regenerationis abluatur. Quis enim novit utrum fortassis adulterinæ carnis illecebra uſque ad Baptiſmum ſtatuerant detineri? ... Quæ autem Baptiſmatis, eadem reconciliationis eſt cauſa, ſi fortè Pœnitentem finiendæ vitæ periculum præoccupaverit. Nec ipſos enim ex hac vita ſine arrha ſuæ pacis exire velle debet Mater Eccleſia. Sed priores Reſpondent S. Doctorem ſupponere moribundum petiſſe priùs Pœnitentiam, ſicut Catechumenos Baptiſmum, undè eum vocat Pœnitentem; & Catechumenos dediſſe aliquod doloris ſignum, v. g. nutu, percuffione pectoris, &c. Alioqui fruſtra dixiſſet: ſi intra ſe Pœnitentes jacuerunt; nam ſi nullum Pœnitentiæ ſignum præbuerint, undè intra ſe Pœnitentes*

tentes esse noscimus? 2. Probant ex Sacerdotali Romano Venetiis, anno 1560. excuso, ubi dicitur talem moribundum esse absolvendum, *si bene vivebat, & frequentabat Confessionem & Communionem.* Item ex Statutis Synodalibus Ecclesiæ Lemovicensis, & ex Memoriali Confessorum edito Bononiæ jussu Archiepiscopi Bononiensis, qui postea factus summus Pontifex Gregor. XV. opinionem non mutavit, sed eam in suo quondam Archiepiscopatu in praxim redigi permisit. Probant 3. quia quoties est materia dubia vel probabiliter præsumpta in moribundo sensibus destitute, hic potest absolvi, nam tunc nulla irrogatur irreverentia Sacramento ob necessitatem proximi. At in tali moribundo reperitur talis materia, nempe Contritio & Confessio generica ac confusa, probabiliter ex aliquo signo externo præsumpta, vel dubia: nam vita christiane acta, est signum externum probabile, vel saltem dubium doloris & voluntatis confitendi de præsentibus, & ad absolutionem sufficienter directum in tali necessitate: cum enim fidelis quisque ideò christianè vivat, ut pie ac christianè moriatur, implicite saltem vitam suam christianam dirigit ad suscipienda in mortis articulo Sacramenta. Item vita christianè transacta est ratio præsumendi istum moribundum reverè dedisse in hoc morbo aliquod signum externum doloris in ordine ad absolutionem, v. g. pectus turudisse, oculos

los in cœlum sustulisse, Deum orasse, &c. Imò etiamnum internam Contritionem ac voluntatem confitendi elicere, & conari manifestare omnibus quibus potest signis externis, omnibus videlicet motibus corporis sui, aut certè contrarium non constat. Unde inferunt tunc haberi signum externum Contritionis & voluntatis confitendi saltem probabiliter præsumptum aut dubium, ideòque sufficiens ad absolutionem conditionatam in tali necessitate.

Jam verò si talis potest absolvi, eum absolvere tenetur Sacerdos; nam quisque ex lege charitatis tenetur proximo in extremo periculo subvenire meliori modo quo potest, afferendo saltem opem dubiam, quæ melior est nullâ, si nequit certam vel probabilem afferre.

Circa hoc Rituale Tullense hæc ait: Donec Ecclesia de hac difficultate deciderit, poterunt Confessarii sequi in praxi id quod favorabilius est salutem ejusmodi moribundorum, & eos absolvere, si semper christianè vixerint.

Q. 9. Ad quid tenetur Confessor propter defectum in Sacramento admissum?

Resp. Si invalidè absolvit pœnitentem à Censuris vel peccatis reservatis, tenetur, saltem si commodè potest, illum monere, ut sibi quærat remedium ab alio; vel obtentâ à Superiore facultate illum absolvendi, pœnitentem præsentem post iteratam Contritionem absolvere. Si verò pœnitentem induxit in aliquem

errorem, ex quo sequitur violatio præcepti alicujus, dicendo non extare tale præceptum, tenetur monere pœnitentem; alioqui esset causa, cur is præceptum violaret; & quisque tenetur tollere causam mali, quam posuit etiam inculpatè. Item si ex omissione monitionis, & silentio Confessarii, moveatur Pœnitens ad credendum licitum id quod est illicitum, tenetur Confessor postea eum monere; quia quisque tenetur curare ne alii ex sua actione, vel etiam ex sua omissione scandalum accipiant, & ne moveantur ad violandum etiam materialiter præcepta. *De Lugo*, & quia reparari debet omisio periculosa rei ex officio debitæ.

Q. 10. Ad quid tenetur Confessor propter defectum circa restitutionem?

Resp. I. Si sine tua culpa de obligasti Pœnitentem à restitutione, ad quam tenebatur, vel obligasti ad quam non tenebatur, teneris ex justitia errorem dedocere. Nam quisque tenetur ex justitia impedire, ne sua actione etiam inculpabili pariat alteri damnum: alioqui cognito errore tenetur de damno; quippe proximus jus habet ne damnum à quoquam quovis modo patiatur.

Resp. II. Si ex malitia, vel ignorantia vincibili, aut gravi negligentia considerandi dixisti Pœnitenti eum non teneri ad restitutionem ad quam reipsâ tenetur, teneris errorem dedocere. Quòd si non dedoces, vel si Pœnitens interea factus est impotens ad restituendum, qui

qui alioqui restituisset, teneris ipse restituere illi tertio; nam violasti jus, quod ille habebat ne impedires restitutionem ei debitam, & consilio tuo es causa efficacis ejus damni. Si vero Pœnitens possit adhuc restituere, sufficit quod eum moneas de ejus obligatione, nam tuâ monitione sufficienter tollis causam damni inferendi quam posueras; unde si Pœnitens non restituat ex malitia, id tibi imputari nequit, cum jam non sis causa damni.

Resp. III. Si ex ignorantia vel negligentia culpabili omisisti solum admonere pœnitentem de obligatione restituendi, teneris eum postea admonere. Sed juxta multos non teneris ipse restituere, si Pœnitens sit interea factus impotens ad restituendum, imo etiam si non moneas eum de restitutione facienda, saltem nisi ex officio habeas curam animarum. Quia Confessor præcisè ut Confessor non tenetur ex justitia impedire damnum ejus, cui debetur restitutio: ac proinde omittendo monitionem non peccat contra jus creditoris, sed tantum contra bonum spirituale Pœnitentis; Confessor enim nullam justitiæ obligationem, nec officium habet in ordine ad creditorem, sed tantum in ordine ad pœnitentem; nec tenetur ex officio procurare bonum temporale aliorum, sed solum spirituale bonum Pœnitentis; nec est hujus caput politicum, sicut Prælati respectu suorum subditorum. Omittens autem aut tacens non tenetur de damno non impedito, nisi ei, cujus

damnum tenetur ex Justitia impedire. Itaque hac in re non est par ratio Confessarii, & Judicis profani; nam hic tenetur ex officio bonum aliorum spectante servare jus omnium tanquam persona publica constituta ad procurandum bonum temporale & jus aliorum. Confessor autem obligatur soli Pœnitenti in foro Pœnitentiæ: quia hoc forum ac judicium privatum est, & institutum in bonum Pœnitentis. Dixi, saltem nisi ex officio habeas curam animarum, ut sunt Episcopi & Parochi, quos teneri tunc ad restitutionem valde probabile esse censet Lessius: quia cum isti sint Superiores, ex officio tenentur regere subditos, & promodo suæ gubernationis impedire, ne aliis damnum inferant: ac proinde tenentur curare, si commodè possint, ut restitutionem faciant. Ejusdem enim rationis est damnum inferre, & illatum nolle sarcire.

Resp. IV. Si pœnitentem culpabiliter, hoc est ex malitia, vel ex ignorantia vincibili, vel gravi negligentia considerandi, obligasti ad restitutionem ad quam non tenebatur, teneris ex Justitia errorem retractare. Quòd si jam restituit, teneris damnum illud ipsi resarcire; nam illius fuisti causa efficax & injusta tuo falso consilio, *ex c. ult. de injur.* item teneris Pœnitenti de damno, si tuâ omissione culpabili fuisti causa cur ipse restitueret id, ad quod non tenebatur; nam tale damnum oritur ex omissione monitionis ei ex officio erga eum, ideòque ex justitia debitæ,

Q. II.

Q. II. *An Sacerdotes non habentes curam animarum tenentur audire Confessiones, si sint idonei & approbati?*

Resp. I. Tenentur ex charitate sub mortali etiam cum periculo vitæ audire Confessiones cujuslibet existentis in extrema necessitate salutis, qui scilicet salvari nequeat sine opera Confessoris: nam quisque tenetur ex charitate salutem æternam proximi præferre vitæ suæ corporali; tenetur enim vitæ suæ corporali præferre salutem propriam, ergo & salutem proximi, quem sicut se ipsum diligere tenetur.

Resp. II. Tenentur etiam ex charitate sub mortali audire Confessiones hominum in gravi necessitate spirituali existentium, ut in periculo mortis, si alius desit, & id possint saltem sine gravi damno & vitæ periculo: nam charitas obligat ad succurrendum proximo in gravi necessitate, cum id fieri potest saltem sine gravi incommodo & damno. Imò Suarez hic disp. 32. sect. 1. docet quemlibet Sacerdotem teneri ex charitate audire Confessiones, etiam cum periculo propriæ vitæ corporalis, si vitæ spiritualis seu salus proximi periclitetur, & non sit alius qui subveniat: nam licet in rigore possit proximus per Contritionem perfectam salvari, tamen magno morali periculo exponitur, quando sine alio medio relinquatur.

Certè, secundum communem, in necessitate gravi spirituali communitatis, ut si peste grassante obicarentiam Sacerdotis morerentur

communiter absque Confessione, Sacerdos privatus tenetur sub mortali, etiam cum periculo vitæ audire Confessiones, si alii non subvenient: quia gravis necessitas spiritualis communitatis, licet non extrema, est per se gravissimum malum, cui meritò succurri debet cum jactura vitæ privati. Et quia vix fieri potest ut talis necessitas non sit conjuncta cum necessitate extrema aliquorum. De Lugo.

Resp. III. Extra necessitatem gravem tenentur, quando facile possunt, & utilitas proximi magna id exigit. ex I. Pet. 4. *Unusquisque sicut accepit gratiam, in alterutrum illam administrans, sicut boni dispensatores multiformis gratie Dei: nam sine culpa non possunt ex negligentia inutilem reddere potestatem absolvendi in utilitatem proximi acceptam.*

CAPUT IV.

De Sigillo Confessionis.

Sigillum illud est Religiosa obligatio servandi in quovis casu secretum circa ea, quæ ex Confessione Sacramentali cognita sunt.

Q. I. Quæ, & quanta est obligatio Sigilli Confessionis?

Resp. I. Secretum Confessionis obligat. I. Jure naturali, quo generatim tenemur non revelare secretum commissum, & promissum, etiam implicitè, præsertim cum damno aut infamia alterius. In Confessione autem inter-

cedit